

PRITARTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2023 m. įsakymu Nr.

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ AKCINEI BENDROVEI LIETUVOS ORO UOSTAMS

I. Tikslas

Šiuo Raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių akcinei bendrovei Lietuvos oro uostams (toliau – Raštas) pateikiami Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos lūkesčiai dėl akcinės bendrovės Lietuvos oro uostų (toliau – Bendrovė) veiklos kryptių, Bendrovei keliamų tikslų ir veiklos principų.

Raštas yra skirtas trumpojo ir vidutinio laikotarpio valstybės lūkesčiams bei ilgojo laikotarpio Bendrovės vystymosi lūkesčių gairėms nustatyti, Bendrovės pagrindinėms ir kitoms veikloms įvardyti, esminiams veiklos vertinimo rodikliams, informacijos teikimo Susisiekimo ministerijai tvarkai numatyti ir efektyviam Bendrovės ir Susisiekimo ministerijos bendradarbiavimui užtikrinti.

Rašto pagrindu turi būti rengiamas ir (ar) persvarstomas Bendrovės strateginis veiklos planas, nustatomi finansiniai ir nefinansiniai ilgalaikiai bei trumpalaikiai tikslai, atsižvelgiant į valstybės politiką susisiekimo srityje formuojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, nuostatas.

Raštu Susisiekimo ministerija nesiekia apriboti ar išplėsti Bendrovės ar jos valdymo organų teisių ar pareigų. Bendrovė ir jos valdymo organai visų pirma privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, Bendrovės įstatais ir kitais Bendrovės akcininko priimtais sprendimais, gerąją įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendindami Raštu išsakytus Susisiekimo ministerijos lūkesčius Bendrovės valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Bendrovės paskirtis ir veiklos tikslai

Bendrovės paskirtis – valdyti trijų tarptautinių oro uostų – Vilniaus, Kauno ir Palangos – infrastruktūrą, koordinuoti šių oro uostų komercinę veiklą, siūlyti plataus spektro paslaugas užtikrinant aukštą paslaugų, teikiamų keleiviams bei partneriams, kokybę, užtikrinti, kad sukurtas oro uostų tinklas suteiktų galimybę diversifikuoti veiklą, kad kiekvienas oro uostas teiktų prioritetą svarbiausioms veiklos sritims ir kad visas tinklas koordinuotai papildytų Lietuvos susisiekimo sistemą.

Bendrovės veiklos tikslai yra šie:

1. didinti Lietuvos pasiekiamumą, plečiant šalies ekonomikai svarbių kryptių tinklą ir paslaugų įvairovę;
2. kurti patrauklią aplinką verslui ir siekti pritraukti į oro uostus naujų investicijų;
3. plėtoti saugią ir tvarią oro uostų infrastruktūrą ir efektyviai ją valdyti.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės veikla bus plėtojama Rašte nurodytomis kryptimis, o keliami lūkesčiai taps Bendrovės strateginio veiklos plano, kuriame bus nustatyti jų įgyvendinimą numatantys siektini rodikliai ir reikšmės, dalimi.

III. Nefinansiniai lūkesčiai

Didesnis Lietuvos pasiekiamumas oro transportu. Bendrovė privalo pagal savo kompetenciją prisidėti prie susisiekimo oro transportu gerinimo, pažangą lyginti su kaimyninėse

šalyse esančia pasiekiamumo oro transportu situacija. Vienas pagrindinių Bendrovei keliamų tikslų – bendradarbiaujant su Susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija ir kitomis suinteresuotomis šalimis nuolat ieškoti sprendimų dėl patrauklių maršrutų į pagrindinius verslo, atvykstamojo turizmo ir kitus traukos centrus skaičiaus didinimo. Bendrovė užtikrins, kad iš Lietuvos oro uostų būtų vykdomi skrydžiai Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2023 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 4-393/3-335 „Dėl Verslui ir atvykstamajam turizmui svarbių maršrutų, kurių kryptingam pasiekiamumui užtikrinti gali būti įgyvendinamos skrydžių skatinimo priemonės, sąrašo patvirtinimo“ patvirtintame sąraše nurodytomis kryptimis bendradarbiaujant su tradicinėmis oro bendrovėmis, skrydžius organizuojant verslui ir atvykstamajam turizmui patogiu laiku ir dažniais. Ministerija tikisi, kad Bendrovė užtikrins papildomų skrydžių ne mažiau nei po 5 minėtame sąraše įvardintomis kryptimis vykdymą per vienus kalendorinius metus, atsižvelgiant į turimas finansines galimybes. Skrydžiams minėtomis kryptimis užtikrinti Bendrovė sieks išnaudoti visas prieinamas skrydžių skatinimo priemones, įskaitant ir vadinamąjį „rizikos pasidalijimo“ modelį. Bendrovė iki 2023 m. IV ketvirčio pabaigos parengs ir pristatys pasiūlymus dėl skrydžių minėtame sąraše nurodytomis kryptimis vykdymo per ateinančius 3 metus (įvardindama krypties pritraukimo priemonę, krypties atsiradimo datą, reikiamus atlikti veiksmus, finansinius poreikius ir galimus partnerius). Pagal šį planą inicijuos ir įgyvendins projektus dėl naujų kryptių. Bendrovė artimiausiu metu sustiprins kompetencijas pardavimų, derybų, skrydžių skatinimo ir projektų valdymo srityse. Aktyviai ir nuolatos bendradarbiaus su suinteresuotomis šalimis, tarp jų oro bendrovėmis, už turizmą ir investicinį klimatą atsakingomis institucijomis ir savivaldybių viešosiomis įstaigomis.

Iki 2024 m. III ketvirčio Bendrovė turi padidinti skrydžių kryptių iš Lietuvos oro uostų skaičių ne mažiau kaip iki 110, pagrindinį dėmesį skirti skrydžių į verslui ir atvykstamajam turizmui prioritetines rinkas plėtrai.

Konkurencingesnė investicinė aplinka. Aviacijos srities plėtra tiesiogiai priklauso nuo prieigos prie infrastruktūros ir jos kokybės, tad plėtodama infrastruktūrą Bendrovė privalo atsižvelgti į kuriamą bendrą pridėtinę vertę valstybei. Bendrovė gali daryti investicijas ir patirti išlaidų, kurios neatitinka komercinės gražos reikalavimų, jei šios investicijos sukuria teigiamą ilgalaikę pridėtinę vertę valstybės mastu. Bendrovė turėtų aktyviai plėtoti ir skatinti orlaivių remonto ir priežiūros (angl. *Maintenance, Repair and Overhaul*, toliau – MRO) paslaugas ir kitas veiklas, kurios leidžia sukurti daug gerai mokamų aukštą pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų. Atsižvelgdama į krovinių tiekimo ir logistikos sektoriaus augimo tendencijas, Bendrovė turėtų aktyviai siekti pritraukti ir plėsti krovinių gabenimo oro transportu ir su tuo susijusias veiklas.

Oro uostų infrastruktūros planavimas ir plėtra. Bendrovės valdomi oro uostai turi užtikrinti oro uosto pajėgumus ir reikiamą saugą, nuolat augančius keleivių ir krovinių srautus. Visa oro uostų plėtra turi būti suderinta su valstybės nacionalinio saugumo interesais. Siekdama padidinti keleivių terminalų pajėgumus iki 9 mln. keleivių per metus ir užtikrinti skrydžių saugą, Bendrovė plėtos oro uostų infrastruktūrą. Toliau pateikiami konkretūs infrastruktūros plėtos tikslai Vilniaus ir Kauno oro uostams:

Vilniaus oro uostas: iki 2024 m. pabaigos pastatyti naują Vilniaus oro uosto atvykimo ir išvykimo terminalą, siekiant padidinti bendrą oro uosto metinį keleivių srautą nuo 3,5 mln. iki 7,5 mln. keleivių. Glaudžiai bendradarbiaujant su akcine bendrove „Lietuvos geležinkeliai“ ir akcine bendrove Lietuvos automobilių kelių direkcija sukurti ir įgyvendinti Vilniaus oro uosto jungties su europine geležinkelio vėže „Rail Baltica“ ir geležinkelio stotimi sprendinius, sudarant galimybę keleiviams maksimaliai patogiai pasiekti atvykimo ir išvykimo terminalą. Iki 2023 m. pabaigos parengti ir Susisiekimo ministerijai pristatyti ilgalaikę Vilniaus oro uosto plėtos viziją, įvertinant teritorijos sutvarkymo, naujos oro uosto infrastruktūros sukūrimo ir (ar) rekonstravimo poreikį, galimus sprendimus dėl paveldo apsaugos statusą turinčių objektų.

Kauno oro uostas: iki 2025 m. pabaigos rekonstruoti Kauno oro uosto atvykimo ir išvykimo terminalą, siekiant padidinti bendrą oro uosto metinį keleivių srautą nuo 0,8 mln. iki 2 mln. keleivių. Iki 2023 m. pabaigos parengti ir Susisiekimo ministerijai pristatyti Kauno oro uosto tolesnės plėtros veiksmų planą, siekiant sukurti didžiausią Šiaurės Europos ir Baltijos šalių regione MRO paslaugas teikiantį, orlaivių surinkimo ir (ar) išrinkimo bei krovinių vežimo oro transportu centrą ir (ar) klasterį. Plėtojant oro uosto terminalą ir sujungiant jį su „Rail Baltica“ vėže bei geležinkelio stotimi, turi būti sudaryta galimybė keleiviams maksimaliai patogiai pasiekti atvykimo ir išvykimo terminalą, taip pat glaudžiai bendradarbiaujama su Susisiekimo ministerija, akcine bendrove „Lietuvos geležinkeliai“, akcine bendrove Lietuvos automobilių kelių direkcija, Kauno rajono savivaldybe ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Bendrovė turi ieškoti papildomo kapitalo pritraukimo galimybių, įskaitant ir obligacijų emisijos vietinėje rinkoje neprofesionaliems investuotojams galimybes, ir jas įvertinti.

Klientų aptarnavimo kokybė. Bendrovė turi didinti klientams teikiamų paslaugų vertę, plėsti paslaugas, gerinti aptarnavimo kokybę, taip didindama klientų pasitenkinimą paslaugomis. Bendrovė turi užtikrinti, kad oro uostų infrastruktūra, įskaitant ir oro uostų naudotojų infrastruktūrą, būtų pritaikyta ir draugiška individualiųjų pagalbos poreikių turintiems žmonėms, kad būtų taikomi pagalbos individualiųjų pagalbos poreikių turintiems asmenims kokybės standartai, rengiami atitinkami personalo mokymai. Bendrovė turi užtikrinti 2021 m. birželio 1 d. Memorandumo dėl transporto priemonių ir transporto fizinės ir informacinės infrastruktūros pritaikymo individualių poreikių turintiems žmonėms nuostatų nuoseklų įgyvendinimą.

Neaviacinių paslaugų plėtra. Bendrovė turi plėtoti neaviacines paslaugas, gerinti jų kokybę, plėsti neaviacinės veiklos apimtį, inicijuoti ir vykdyti komercinio nekilnojamojo turto plėtros projektus ir taip siekti didesnės veiklos diversifikacijos.

Socialinė atsakomybė ir darbuotojų įsitraukimas. Bendrovė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, taikyti modernius personalo įsitraukimo vertinimo metodus ir siekti darbuotojų įsitraukimo augimo. Bendrovėje turi būti palaikoma vertybėmis grįsta organizacinė kultūra, sudaromos sąlygos profesiniam augimui. Bendrovė turi diegti ir plėtoti darbuotojų vertybių, kompetencijų kaitos, motyvacijos ir atlygio sistemas, nuosekliai siekti, kad darbuotojams būtų mokamas jų darbą ir rinkos sąlygas atitinkantis atlygis, kurti patrauklią darbo aplinką, sudaryti sąlygas dirbti individualiųjų pagalbos poreikių turintiems žmonėms, puoselėti ir įgyvendinti lygių galimybių ir įvairovės principus. Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės valdyba ir vadovybė palaikys nuolatinį ir konstruktyvų dialogą su darbuotojų atstovais.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad valstybėje kilus ekstremaliosioms situacijoms ar kitoms nenumatytiems aplinkybėms, darančioms reikšmingą poveikį visuomenės gerovei ir saugumui, Bendrovė bus socialiai atsakinga ir ieškos galimybių prisidėti prie valstybės veiksmų kovodama su šių situacijų ir aplinkybių padariniais.

Inovacijos, skaitmeninimas, darnumas. Bendrovė turi teikti prioritetus inovatyviems technologiniams sprendimams plėtoti, prisidėti prie Lietuvos susisiekimo srities inovacijų skatinimo, įskaitant paklausos inovacijoms kūrimą, ir užtikrinti, kad diegiamos naujos technologijos ir modernūs darbo metodai atitiks valstybės inovacijų plėtros, skaitmeninimo ir žalumo prioritetus, pagerins tiesioginės veiklos efektyvumą, operatyvumą, bus sukuriama pridėtinė vertė keleiviams, Bendrovei ir jos klientams.

Bendrovė taip pat turi prisidėti prie transporto sukeltos aplinkos taršos mažinimo ir, įsigydama (nuomodama) tarnybinius automobilius ir kitą Bendrovės veikloje naudojamą transportą, prioritetą teikti netaršioms (pvz., naudojančioms alternatyviuosius degalus), inovatyvioms (pvz., savivaldėms) transporto priemonėms.

Bendrovė savo veikloje turėtų vadovautis gera tvaraus ir subalansuoto vystymosi praktika, laikytis jos veiklą reglamentuojančių įstatymų, tarptautinių normų ir etikos standartų. Bendrovės strategijoje turėtų būti integruoti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi principai aplinkosaugos, socialiniu, vartotojų ir žmogaus teisių apsaugos aspektais. Bendrovė turi siekti,

kad šie principai būtų įgyvendinami kartu su oro uosto naudotojais ir jame veiklą vykdančiomis įmonėmis. Bendrovėje turi būti patvirtinta darnumo politika, nustatanti darnaus vystymo kryptis ir principus bei jų įgyvendinimo priemonės, kuriomis būtų plėtojama kasdienė Bendrovės veikla ir puoselėjama organizacinė kultūra. Bendrovė informaciją apie taikomas darnumo iniciatyvas turi tinkamai atskleisti metiniame pranešime, skelbti interneto svetainėje ir vykdyti aktyvią komunikaciją.

Skaidrumas ir rizikos valdymas. Bendrovėje turi būti įdiegtos tokios atsparumo korupcijai priemonės ir procesai, kurie užtikrintų, kad Bendrovės veikla būtų vykdoma skaidriai ir sąžiningai, o viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų norminių teisės aktų nuostatomis. Bendrovėje turi veikti efektyvi rizikų valdymo sistema, skiriami pakankami išteklių rizikų valdymo procesams kontroliuoti, turi būti tinkamai užtikrinti valstybės nacionalinio saugumo interesai, reguliariai peržiūrimi aviacijos saugumo reikalavimai. Investicijų planavimas ir naudojimas turi būti pagrįsti įvertinus su tuo susijusias rizikas.

Bendrovė turi užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama visa informacija, nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše.

Bendrovė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatomis ir kitais duomenų pateikimą pakartotinai naudoti reglamentuojančiais teisės aktais, turi užtikrinti, kad atvertini duomenys būtų inventorizuoti, atverti ir pateikti Lietuvos atvirų duomenų portalui.

Lyderystė ir bendradarbiavimas. Susisiektimo ministerija tikisi, kad Bendrovė, investuodama į naujas technologijas ir modernius darbo metodus, taps viena iš lyderių Europoje savo oro uostų kategorijoje. Bendrovė turi glaudžiai bendradarbiauti su akcine bendrove „Oro navigacija“, siekti bendros strategijos ir suderintų sprendimų įgyvenant valstybės nustatytus tikslus ir keliamus lūkesčius, mažinant oro erdvės naudotojų skrydžių virš Lietuvos ir (ar) į Lietuvą kaštus, didinant oro uostų patrauklumą, mažinant bendrą Lietuvos oro uostų ir akcinės bendrovės „Oro navigacija“ paslaugų kainą oro vežėjams, taip pat siekti oro navigacijos paslaugų teikimo efektyvumo didinimo mažinant triukšmo poveikį ir emisijas.

Siekiant valstybės nustatytų tikslų ir keliamų lūkesčių įgyvendinimo turi būti glaudžiai bendradarbiaujama su oro uostų naudotojais, jiems atstovaujančiomis asociacijomis, valstybės institucijomis, savivaldybėmis, valstybės valdomomis įmonėmis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Geroji valdysena. Bendrovė, atsižvelgdama į viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro (toliau – VKC) teikiamas rekomendacijas valdysenai gerinti, turi užtikrinti geriausią praktiką atitinkantį valdymą ir siekti, kad valstybės valdomų įmonių gerojo valdymo indekso vertinimo metinėse ataskaitose Bendrovė būtų vertinama ne žemesniu kaip A įvertinimu. Bendrovė turi optimizuoti visuose oro uostuose reikalingų paslaugų teikimą ir jų vidaus procesų valdymą, siekti sinergijos bendrai koordinuojant visų oro uostų veiklą, didinti veiklų efektyvumą. Taip pat Bendrovė privalo vadovautis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijomis valdysenos srityje. Bendrovė savo veikla turėtų saugoti ir gerinti reputaciją, atlikti reputacijos pokyčių tyrimus, taip pat efektyviai plėtoti išorinę bei vidinę komunikaciją.

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti nefinansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

IV. Finansiniai lūkesčiai

Bendrovės ilgalaikis pelningumas turi atitikti Vyriausybės nustatytąjį.

Bendrovė turi užtikrinti, kad optimalios kapitalo struktūros rodiklis atitiktų Vyriausybės nustatytąjį.

Dividendai turi būti mokami ne mažesni nei pagal Vyriausybės nustatytą dividendų skyrimo formulę, kurioje jų dydis yra susietas su nuosavo kapitalo gražos rodikliu (ROE).

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti finansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

V. Bendri lūkesčiai dėl veiklos principų

Bendrovės galutiniai savininkai yra mokesčių mokėtojai, tad Bendrovės valdymo organai privalo dėti visas pastangas, kad Bendrovė ir jos turtas būtų valdomi skaidriai, efektyviai, o paslaugos teikiamos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų ir ūkio subjektų lūkesčius ir poreikius.

Bendrovės valdymo organai tiesiogiai atsako už Bendrovei keliamų lūkesčių ir tikslų įgyvendinimą.

Bendrovės valdybos pirmininkas ir vadovas turi kasmet pristatyti Susisiekimo ministerijos vadovybei atnaujintą strateginį veiklos planą, metinius biudžetus ir rezultatus, metinio valdybos įsivertinimo išvadas.

Bendrovės valdyba turi veikti nepriklausomai, tačiau Bendrovė ir (ar) valdyba turi iš anksto informuoti Susisiekimo ministeriją apie esminius Bendrovės sprendimus ir vykdyti Bendrovės įstatų ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu priskirtas funkcijas. Esminiais sprendimais laikomi valdybos priimami sprendimai dėl:

- valdybos narių potencialių interesų konfliktų;
- potencialių teisminių ginčų;
- galimų Bendrovės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimų;
- esminių Bendrovės veiklos pokyčių;
- Bendrovės struktūros pokyčių, didesnio masto darbuotojų kaitos;
- Bendrovės vadovo pasikeitimų;
- didelių įsigijimų ar pardavimų;
- inicijuojamų naujų didesnės apimties investicinių projektų;
- galimos žalos visuomenei, gamtai, ekonomikai ar valstybės saugumui;
- spaudos pranešimų, kurie gali reikalauti Susisiekimo ministerijos atstovų komentarų;
- bet kokio masto korupcijos ar politinės intervencijos;
- potencialių grėsmių nacionaliniam saugumui;
- kitų esminių rizikų, keliančių grėsmę Bendrovės veiklos tęstinumui, reputacijai.

Bendrovės valdyba turėtų vadovautis protingumo principu ir informuoti apie kitus potencialiai su Bendrovės akcininko interesais susijusius svarbius sprendimus.
